

Rew Hanks (Australia), «Dratt på fisketur øst for Faskrudsfordur», 2018 linosnitt

Kunstens skattkiste åpnet i Haugesund

UTSTILLING: En eksepsjonell utstilling, skriver en overbegeistret Trond Borgen om det som vises i Haugesund Billedgalleri gjennom store deler av sommeren.

Trond Borgen

tekst og foto

Haugesund Billedgalleri: Haugesund internasjonale tresnittfestival – Trykk i tiden. T.o.m. 4. aug.

Storhending i Haugesund!

En eksepsjonell kunstutstilling vises nå i Haugesund Billedgalleri: en internasjonal mønstring av tresnitt i alle varianter. Tallene er svimlende: 169 kunstnere fra 41 land, fra alle kontinenter. Her er intet samlende tematisk innhold; kriteriet er nye tresnitt og andre former for høytrykk, som linosnitt, trestikk og noen hybridformer, alle laget etter 2017; valgt både ved invitasjon og åpen innsendelse.

Resultatet er en skattkiste av en utstilling, dels pga. sin gjennomgående høye kvalitet, dels fordi det internasjonale perspektivet gir oss mulighet til å studere grafisk samtidskunst fra land vi sjelden ser eksempler på i Norge, som India, Mexico, Kina, Iran, Namibia, Bangladesh, Peru, Vietnam. Det er som å gå på oppdagerferd i et landskap med kjente former (de norske bidragene), for så stadig å støte på det nye, det hittil usette, det eksotiske, skapt med en ydmyk trefølelser eller en linoleumsbit som utgangspunkt. Trykkene presenteres uten glass, enkelt stiftet på veggen. Det gir en fysisk råhet, en taktilitet og en supermaterialitet som formidles direkte til betrakteren – det er umulig å forbli uberørt av den kraften som hele tiden stiger mot deg.

Utstillingen er en festivalfeiring av tresnittet som vitalt kunstnerisk uttrykk i vår tid; åpningshelgen var

samkjørt med en egen grafikkfestival med en rekke nedslag omkring i byen, organisert av Haugesund kunstforening og Norske kunstforeningers landsforbund.

Etablert og nytt: Billedgalleriets internasjonale tresnittfestival rommer både godt etablerte kunstnere, som danske Peter Brandes, tyske Uta Zaumseil og norske Anne Kampmann, og unge utøvere som former sine tresnitt og linosnitt som selvstendige bidrag til samtidskunsten – en svært stimulerende blanding. Her lønner det seg å bruke lang tid, gjerne og å vende tilbake flere ganger, for mønstringen gir stadig rom for nye oppdagelser. Jeg skulle derfor ønske at katalogen hadde gitt oss sterkere tekster, for den involverer seg ikke konkret i utstillingen. Cecilie A. Størkson skriver i stor detalj om tre kunstnere (hvorav to er med i utstillingen), men kun om andre utstillinger de har deltatt i. Det blir for slapt. Jeg savner sterkt en katalogtekst med perspektiver på den faktiske utstillingen Størkson har vært med å organisere.

Grafikken her ligger fjernt fra det masseproduserte, kommersielle markedet; den er seg bevisst den kunstneriske kraften som kan ligge i høytrykk som både er godt teknisk utført og har et innhold til ettertanke. Her er samfunnsengasjement og politisk brodd, som i det store trestykket til Jesus Martinez, «Lysten på makt skaper monstre (Lysten som korrupperer)», en kommentar bl.a. til alle de menneskene som myrdes i Mexico hvert år, og dessuten en tydelig referanse til Goyas krigsgrafikk. Politisk rammende er også namibiske Josef F. H. Madisias reliefftrykk «Europeisk migrasjonskrise (triptykon)», som ser flyktningproblemet fra afrikansk synsvinkel.

Naturen: Naturødeleggelse og klimaproblemer dukker også opp som tema, mest subtile i Yngve Zakarias' bilde «Natur»: her bruker han funnet materiale hvor treets struktur danner bil-

dets former, med forsiktig hjelp av kunstnerens hånd for å komplettere bølgebevegelsene. Det ligger et økologisk budskap i dette bildet, for her har mennesket snittet i treet, i naturen, men ikke mer enn høyst nødvendig, for å hjelpe naturens egne mønstre fram, som for å verne om dem. Dette er ett av utstillingen mest lavmælte motiver, og derfor også et av de mest virkningsfulle.

Blant de åtte indiske kunstnerne merker jeg meg særlig Jayeeta Chatterjees «Gul reise 1», en enkel kjøkkenscene utført på enkleste måte, uten bruk av dyr grafikkpresse eller annet avansert utstyr. Bildet har en inderlighet og en varme i fargene som berører meg sterkt.

En rekke kunstnere utnytter tre- og linosnittets svart-hvittspill, ikke minst til å skape slående visuelle narrativer – små historier som fortelles, enten i et enkelt formspråk, lett lesbart, eller som kompliserte, avanserte billedkomposisjoner med mange subtile detaljer, som vi ser det i australske Rew Hanks' store linosnitt «Dratt på fisketur øst for Faskrudsfordur», 2018. Det estetiske raffinement dyrkes også av norske kunstnere; bl.a. viser Solveig Landa to fargetresnitt med vakre abstrakte maleriske kvaliteter, «Vev» 1 og 2, mens østerrikske Manfred Eggers «Hule» nærmest opphever tresnittets karakter ved sin akvarellaktige gjennomskiktighet. Flere kunstnere forvandler tresnittet til tredimensjonalt objekt, bl.a. er mexicanske Kena Kitchengs' eventyrlige linosnitt «Ravnen og La Pérouse 6» formet som et henslenget tørkle; hun er en av flere som bruker friheten til å overskride tekniske og konvensjonelle begrensninger.

Utstillingen egner seg ikke for lett vint flanering, men den er perfekt for den som ønsker å fordype seg i et vitalt felt innen samtidskunsten. For her er så mye, mye mer. Faktisk så overveldende mye at man står i fare for å pådra seg et snev av Stendhal-syndromet. Det anbefales derfor å legge inn et par vaffelpauser underveis.

Jayeeta Chatterjee (India), «Gul reise», 2018 tresnitt.

Jesus Martinez (Mexico), «Lysten på makt skaper monstre (Lysten som korrupperer)», 2017 trestikk.

Kena Kitchengs (Mexico), «Ravnen og La Pérouse 6», 2018 linosnitt.

Josef F.H. Madisia (Namibia), «Europeisk migrasjonskrise (Triptykon)», 2018, reliefftrykk.